

Verslag excursie Hoge Venen 15 mei 2011

Tim STRUYVE, Guido BONAMIE, Bruno DE DEKEN, Guido DE PRINS, Dries DE VREEZE,
Wouter DEKONINCK, Kevin GIELEN, Ludwig JANSEN, Koen LOCK, Christian PICKÉ, Koen SMETS,
Chris SNYERS, Michel VAN MALDEREN & Steve WULLAERT

We bezochten deze dag twee terreinen nabij Sourbrodt, in de voormiddag een stukje hoogveen (RN Rurhof), waar recent herstelwerkzaamheden plaatsvonden om opnieuw hoogveenvorming te induceren. In de namiddag zochten we in een nabijgelegen bosreservaat (Rurbusch, Klumpischbrat) met nabijgelegen beekvallei (Rur). Regen begon wel roet in het eten te strooien, zodat de meesten hun zoektocht in de namiddag vroegtijdig stopten.

Mieren (Formicidae)

Waarnemingen: Kevin Gielen & Wouter Dekoninck

In de voormiddag werden volgende soorten vastgesteld: *Formica picea*, *Myrmica ruginodis*, *Myrmica scabrinodis* en *Lasius platythorax*. In de namiddag werden *Myrmica rubra*, *Myrmica ruginodis*, *Myrmica scabrinodis*, *Leptothorax acervorum*, *Lasius niger*, *Formica lemani* en *Formica sanguinea* gevonden.

Formica lemani en *Formica picea* zijn typisch voor de Hoge Venen en zeldzaam voor België, maar in de Hoge Venen zelf redelijk algemeen. De andere soorten zijn allemaal algemeen in België.

Spinnen (Araneae)

Waarnemingen: Ludwig Jansen

Volgende spinnen werden aangetroffen in de voormiddag: *Araeoncus humilis*, *Xerolycosa nemoralis*, *Oedothorax gibbosus*, *Philodromus collinus*, *Mangora acalypha*, *Aculepeira ceropegia*, *Dolomedes fimbriatus*, *Crustulina guttata*, *Theridion varians*, *Dictyna arundinacea*, *Heliophanus dampfi*, *Dismodicus bifrons*, *Theridion sisypium*, *Antistea elegans*, *Xysticus ulmi*, *Neriere peltata*, *Araneus quadratus* en *Tenuiphantes flavipes*.

Op de tweede locatie werden volgende soorten aangetroffen: *Pirata knorri*, *Poeciloneta variegata*, *Pirata hygrophilus*, *Walckenaeria unicornis*, *Dolomedes fimbriatus*, *Pardosa pullata*, *Diaea dorsata*, *Heliophanus dampfi*, *Dismodicus elevatus*, *Theridion sisypium*, *Kaestneria dorsalis*, *Xysticus ulmi*, *Bathypantes approximatus*, *Gongylidium rufipes*, *Neriere peltata*, *Pardosa amentata*, *Tenuiphantes flavipes* en *Lasaeola tristis*.

De beide biotopen leverden zoals te verwachten voornamelijk vochtminnende soorten op. *Heliophanus dampfi*, *Aculepeira ceropegia* en *Poeciloneta variegata* zijn in de omgeving van de Hoge Venen normale soorten, maar daarbuiten zeldzaam. Enkel de eerste kan als een typische hoogveensoort bestempeld worden. Bijzonder was de waarneming van *Pirata knorri*, gevonden op de oever van de waterloop, en zeldzaam binnen geheel België.

Kevers

Waarnemingen: MV=Michel Van Malderen, TS=Tim Struyve, GB=Guido Bonamie, KS=Koen Smets

Soort	Waarnemer	Soort	Waarnemer
Carabidae			
<i>Agonum fuliginosum</i>	MV, GB	<i>Harpalus honestus</i>	MV
<i>Agonum (Paranchus) albipes</i>	MV	<i>Leistus terminatus</i>	MV
<i>Bembidion articulatum</i>	MV	<i>Olisthopus rotundatus</i>	MV
<i>Bembidion bruxellense</i>	MV	<i>Pterostichus diligens</i>	MV, GB
<i>Bembidion monticola</i>	MV	<i>Pterostichus minor</i>	MV
<i>Carabus auronitens</i>	GB, KS	<i>Pterostichus nigrita</i>	MV
<i>Carabus nemoralis</i>	GB	<i>Tachyta nana</i>	MV, GB
<i>Dyschirius globosus</i>	MV	<i>Trechus (Epaphius) rivularis</i>	MV
<i>Harpalus affinis</i>	MV		

Soort	Waarnemer	Soort	Waarnemer
Staphylinidae			
<i>Acrulia inflata</i>	TS	<i>Myllaena minuta</i>	TS
<i>Aleochara lanuginosa</i>	TS	<i>Nudobius lentus</i>	TS, GB
<i>Amischa analis</i>	TS	<i>Olophrum piceum</i>	TS
<i>Arpedium quadrum</i>	TS	<i>Omalium rivulare</i>	TS
<i>Atheta arctica</i>	TS	<i>Othius myrmecophilus</i>	TS
<i>Atheta crassicornis</i>	TS	<i>Oxytoda procerula</i>	TS
<i>Atheta fungi</i>	TS	<i>Oxytelus tetracaratus</i>	TS
<i>Baptolinus affinis</i>	TS	<i>Phloeocharis subtilissima</i>	TS
<i>Bolitochara obliqua</i>	TS	<i>Phloeodroma concolor</i>	TS, GB
<i>Carpelimus corticinus</i>	TS	<i>Pselaphus heisei</i>	TS
<i>Cephenium gallicum</i>	TS	<i>Quedius boopoides</i>	TS
<i>Cryptobium fracticorne</i>	TS, GB	<i>Quedius maurus</i>	TS
<i>Deubelia picina</i>	TS	<i>Quedius maurorufus</i>	TS, GB
<i>Dinaraea aequata</i>	TS	<i>Quedius molochinus</i>	TS
<i>Euryporus picipes</i>	TS	<i>Quedius tristis</i>	TS
<i>Gabrieus splendidulus</i>	TS	<i>Quedius xanthopus</i>	GB
<i>Gabrieus trossulus</i>	TS	<i>Scaphidium quadrimaculatum</i>	KS
<i>Geostiba circellaris</i>	TS	<i>Stenus bifoveolatus</i>	TS
<i>Gymnusa brevicollis</i>	TS	<i>Stenus biguttatus</i>	TS
<i>Lathrimaeum unicolor</i>	TS	<i>Stenus flavipes</i>	TS
<i>Lathrobium brunipes</i>	TS, GB	<i>Stenus fulvicornis</i>	TS
<i>Lathrobium fulvipenne</i>	TS	<i>Stenus impressus</i>	TS
<i>Lathrobium terminatum</i>	TS	<i>Stenus latifrons</i>	TS
<i>Leptusa fumida</i>	TS	<i>Stenus longitarsis</i>	TS
<i>Leptusa ruficollis</i>	TS	<i>Stenus lustrator</i>	TS
<i>Lesteva pubescens</i>	TS	<i>Stenus nitens</i>	TS
<i>Lesteva sicula</i>	TS	<i>Stenus nitidiusculus</i>	TS
<i>Liogluta microptera</i>	TS	<i>Stenus providus</i>	TS, GB
<i>Myllaena brevicornis</i>	TS	<i>Tachyporus ruficollis</i>	TS
Overige families			
<i>Ampedus balteatus</i>	KS	<i>Melasis buprestoides</i>	KS
<i>Athous subfuscus</i>	KS	<i>Orchesia undulata</i>	GB
<i>Bitoma crenata</i>	KS	<i>Pyrrhidium sanguineum</i>	KS
<i>Coelostoma orbiculare</i>	GB	<i>Pselaphorhynchites nanus</i>	GB
<i>Helophorus aquaticus</i>	GB	<i>Rhyzophagus dispar</i>	GB

Volgende bijzondere soorten werden waargenomen:

- De loopkever *Bembidion monticola* werd verzameld aan de oever van de waterloop.
- De loopkevers *Harpalus honestus* en *Olisthopus rotundatus* zijn twee zeldzamere soorten en werden verzameld in de oude spoorwegbedding.
- Onder de kortschildkevers zijn *Euryporus picipes* en *Quedius boopoides* zeldzaamheden die vrijwel beperkt zijn tot Hoog-België. *Atheta arctica* en *Stenus longitarsis* kunnen beschouwd worden als zeldzamere soorten typisch voor venen.

Vlinders (Lepidoptera)

Waarnemingen: Steve Wullaert, Guido De Prins, Chris Snyers, Bruno De Deken, Christian Pické, Ludwig Jansen, Dries De Vreeze

De voormiddag was geen ideaal vlinderweer, maar het bleef tenminste droog, waardoor toch een redelijk aantal soorten kon gevonden worden.

Macrolepidoptera

- Noctuidae: *Panemeria tenebrata*
- Geometridae: *Opisthograptis luteolata*, *Lomaspilis marginata*, *Ematurga atomaria*, *Chiasmia clathrata*, *Pseudopanthera macularia*, *Aplocera efformata*, *Petrophora chlorosata*, *Epirrhoe tristata*

Microlepidoptera

- Adelidae: *Adela reaumurella*
- Tortricidae: *Stictea mygindiana*, *Bactra lancealana*, *Clepsis senecionana*, *Epinotia tedella*, *Epinotia tetraquetra*
- Gracillariidae: *Micrurapteryx kollariella*
- Crambidae: *Crambus pascuella*
- Psychidae: *Psyche casta*
- Micropterigidae: *Micropterix aureatella*

Bladmijnen

- Nepticulidae: Verschillende mijnen van *Ectoedemia weaveri* op *Vaccinium vitis-idaea* (rode bosbes).
- Gracillariidae: Enkele mijnen van *Phyllonorycter junoniella* op *Vaccinium vitis-idaea* (rode bosbes).
- Coleophoridae
 - 3 kokers van *Coleophora pyrrhulipennella* op *Calluna vulgaris* (struikhei).
 - 1 koker van *Coleophora vitisella* op *Vaccinium vitis-idaea* (rode bosbes).
 - 1 koker van *Coleophora lusciniapennella* op *Salix caprea* (boswilg).
- Eriocraniidae: Enkele exemplaren van *Eriocrania sangii* op berk.
- Tortricidae: Zeer veel rupsen van *Rhopobota ustomaculana* op *Vaccinium vitis-idaea* (rode bosbes).

Fig. 1 Op zoek naar bladmijnen in Rurhof (foto Steve Wullaert)

In de namiddag zorgde regen voor het bemoeilijken van de vlinderwaarnemingen. Volgende soorten konden worden toegevoegd aan de waarnemingenlijst:

- Gracillariidae: Enkele mijnen van *Euspilapterix aurogutella* op *Hypericum* (hertshooi).
- Elachistidae: één mijn en rups van een soort *Elachistidae* spec.
- Gelechiidae: *Gelechiidae* spec.
- Elachistidae: *Elachista apicipunctella*
- Yponomeutidae: *Argyresthia spinosella*
- Geometridae: *Electrophaes corylata*, *Cepphis advenaria*
- Sphingidae: *Deilephila porcellus*

Meerdere soorten waren sinds 1980 niet meer gemeld uit de provincie Luik: *Coleophora lusciniapennella*, *Clepsis senecionana*, *Epinotia tetraquetra* en *Micropterix aureatella*. Daarnaast zijn er drie nieuwe soorten voor de provincie waargenomen: *Eriocrania sangii*, *Coleophora pyrrhulipennella* en *Micrurapteryx kollariella*.

Overige

Waarnemingen: Koen Lock

Voormiddag

- Thysanoptera: *Bolothrips dentipes*
- Hemiptera: *Hesperocorixa sahlbergi*, *Velia caprai*
- Plecoptera: *Leuctra nigra*, *Nemoura cinerea*
- Trichoptera: *Limnephilus ignavus*, *Limnephilus incisus*, *Parachiona picicornis*
- Chilopoda: *Geophilus truncorum*, *Lithobius crassipes*, *Lithobius forficatus*, *Lithobius melanops*
- Isopoda: *Trichoniscus pusillus*

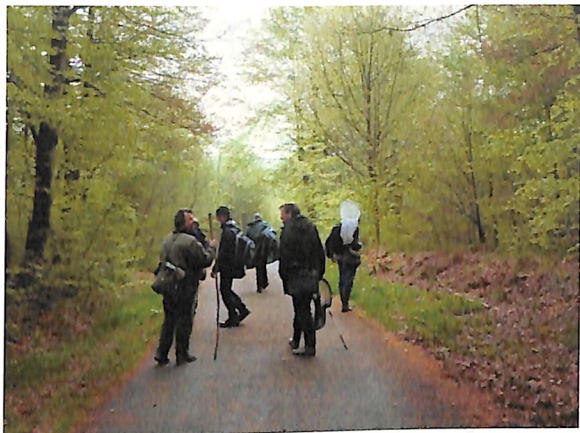

Fig. 2. Op stap in bosreservaat Rurbusch (foto Kevin Gielen)

Fig. 3. Ludwig Jansen op spinnenjacht in Rurhof (foto Kevin Gielen).

Fig. 4. Herstel van hoogveenvorming na werkzaamheden te Rurhof (foto Kevin Gielen).

Fig. 5. Beekvallei van de Rur (foto Kevin Gielen).

Namiddag

- Ephemeroptera: *Baetis Niger*, *Baetis rhodani*, *Baetis scambus*, *Ecdyonurus venosus*, *Ephemera danica*, *Ephemerella ignita*, *Habrophlebia lauta*, *Rhithrogena picteti*, *Rhithrogena semicolorata*, *Siphonurus aestivalis*
- Plecoptera: *Amphinemoura* sp., *Isoperla grammatica*, *Leuctra hippopus*, *Leuctra nigra*, *Nemoura avicularis*, *Siphonoperla torrentium*
- Trichoptera: *Chaetopteryx villosa*, *Halesus digitatus*, *Halesus radiatus*, *Hydropsyche siltalai*, *Limnephilus rhombicus*, *Notidobia ciliaris*, *Odontocerum albicorne*, *Polycentropus flavomaculatus*, *Potamophylax cingulatus*, *Rhyacophila dorsalis*
- Hemiptera: *Gerris lacustris*, *Gerris odontogaster*, *Sigara fossarum*
- Chilopoda: *Lithobius forficatus*

Bijzonder is de vangst van *Bolothrips dentipes*, hetgeen de eerste waarneming voor België betreft (Lock & Vierbergen, in prep.).

Dankwoord

Dank in de eerste plaats aan de Division de la Nature et des Forêts, de beheerders van het natuurreervaat voor de nodige toelatingen om het gebied te mogen betreden. Daarnaast dank aan de deelnemers om hier een aangename dag van te maken.